

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm
2009-12-02

Ert dnr
N2009/6925/MK

Vårt dnr
2009/286

Förslag till ny lag om uppgiftsskyldighet rörande marknads- och konkurrensförhållanden

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har efter samtal med Näringsdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Allmänt

De förslag som presenteras i rapporten uppfyller inte de krav som finns på vad en konsekvensutredning ska innehålla när det gäller förslag som riktar sig mot/till företag. Rapporten, som innehåller konkreta regelförslag, bör hänföras till regeringskansliet som avsändare av remissen och därigenom omfattas av kraven på en konsekvensutredning i enlighet med statssekreterarskrivelsen.

NNR konstaterar att det saknas väsentliga uppgifter om kostnader och effekter för företagen liksom om det övervägts olika alternativ när det gäller att nå det syfte som Konkurrensverket vill uppnå. Förslaget bör därför i denna del återremitteras.

Den gamla lagens funktion och tillämpning och behovet av revidering

NNR anser att nuvarande lag är obsolet och bör utgå i sin helhet. Vidare konstaterar NNR att förslaget till ny lag som bl a innebär att bredda och utöka mandatet leder i det närmaste till stora avgränsningssvårigheter gentemot konkurrenslagen. Konkurrensverket har dessutom inte genom rapporten kunnat visa på behovet och nödvändigheten av att få in de uppgifter verket avser att kräva in genom ett bredare mandat, både i förhållande till nuvarande lag om uppgiftsskyldighet och till de möjligheter konkurrenslagen ger. Som exempel på detta kan nämnas författningskommentarerna till 3 § i förslaget. Dessa anger bl a att ”skyldigheten av att lämna uppgifter rörande marknads- och konkurrensförhållanden täcker även planerade förändringar av ekonomisk verksamhet”. Dyliga uppgifter är rent affärsmässiga och torde vara helt irrelevanta att kräva in för att göra en generell bedömning rörande marknads- och konkurrensförhållanden inom näringslivet. Företagen verkar (enligt den definition av företag som finns på EU-nivå) antingen konkurrensbegränsande och faller därmed under konkurrenslagens bestämmelser, eller så gör de inte det (skälig misstanke saknas) och därmed

bör inte enskilda företag belastas med uppgifter som inte är bevisligen nödvändiga för Konkurrensverket att ha för att bilda sig en uppfattning om marknaden som sådan.

Rapporten ger vidare vid handen att tillämpningen av uppgiftsskyldigheten över åren synes ha varit i allt väsentligt okontroversiell samt att Konkurrensverket (och tidigare SPK) inte behövt utnyttja befogenheten att tvinga fram uppgifter genom att utfärda vitesföreläggande. NNR menar att detta i hög grad beror på att företagen inte haft något val (eller resurser och tid) att gå emot Konkurrensverket då det i slutändan inneburit just skyldighet vid vite, och inte att lagen i sig varit okontroversiell. Det faktum att Konkurrensverket, enligt vad kan förmodas, inte fick tillgång till de uppgifter verket ville ha från Apoteket visar också att syftet med konkurrensverkets uppgiftsinhämtande inte motsvarade vad lagen kräver.

NNRs slutsats är att Konkurrensverket i sitt förslag vill gå längre än vad som är nödvändigt i förhållande till det gemensamma konkurrensrättsliga regelverket som Sverige har genom medlemskapet i EU.

En reviderad lag om ”uppgiftsinhämtande”

NNR anser inte, som tidigare anförts, att ett behov av en ny lag om uppgiftsskyldighet föreligger och som innebär en möjlighet att vid vite inkräva uppgifter till Konkurrensverket. Ett mer rättssäkert och proportionerligt alternativ till reglering är att uppgifter som Konkurrensverket behöver för att göra en bedömning av marknads- och konkurrensförhållanden inom näringslivet istället baseras på ett urvalssystem av företag, dvs förfrågan går inte till alla företag utan en delmängd företag som kan sägas motsvara marknads sammansättning. Huvudregeln bör vidare vara att det råder frivillighet i uppgiftslämnandet och att samråd sker i enlighet med samrådsförordningen (1982:668). I detta ska även ingå en kostnads- och nyttoanalys för att visa på nödvändigheten av uppgifterna som sådana. Konkurrenslagen i sin tur används som nu då uppgifter och misstanke om konkurrensbegränsning föreligger. Det bör även framgå tydligt, vilket det inte gör i förslaget från Konkurrensverket, att inhämtade uppgifter inte får används i syfte att efterspana enskilda lagöverträdelser, s.k. ”fishing expeditions”.

Bifogat denna remiss återfinns två tidigare remissvar som NNR lämnat till Konkurrensverket. Det ena rör uppgiftsinhämtning om vårdval och visar på hur det enligt NNR bör fungera med frivillighet och samråd. Det andra exemplet rör en totalundersökning om pris- och kalkylrekommendationer och visar hur uppgiftsinhämtning enligt NNR inte bör ske.

Skydd mot självangivelse

NNR menar att Europakonventionens skydd mot självangivelse sträcker sig längre än vad förslagen i rapporten gör gällande. Genom att Konkurrensverket föreslås kunna inleda en utredning enligt konkurrenslagen på basis av de uppgifter de fått enligt uppgiftsskyldighetslagen så bryts principerna om skydd mot självangivelse. Varje uppgift som företagen tvingas ge (och där syftet till uppgiftsskyldigheten är mycket allmänt hållet) kan alltså innebära att företagen i varierande grad anger sig själva när de lämnar uppgifter enligt uppgiftsskyldighetslagen.

Förenkling av inhämtning av uppgifter

NNR vill påtala vikten av att uppgiftsinhämtande endast bör användas till att få in nödvändig information om marknadernas funktionssätt och inte till att använda företagens uppgifter mot dem själva. Syftet med varje insamling bör vara klart, tydligt och proportionerligt och fler uppgifter än vad som faktiskt används bör rationaliseras bort. I sammanhanget bör även nämnas regeringens mål om att minska företagens administrativa börda med minst 25 procent till 2010.

NNR avstyrker härmed det förslag som presenteras i Konkurrensverkets rapport om en ny lag om uppgiftsskyldighet rörande marknads- och konkurrensförhållanden.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Andrea Femrell